

О Б Щ И Н А ЯБЛАНИЦА

5750 гр. Ябланица, обл. Ловеч, пл. "Възраждане" № 3, тел: 06991/21-26, факс 06991/22-12

ПРОГРАМА

**ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ
ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА
ЯБЛАНИЦА**

за периода 2012 - 2015 година

Ябланица

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата е разработена в съответствие с чл. 10, ал. 1 и 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), както и с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ).

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е съобразена с развитието на Северозападен район за планиране, особеностите и потенциала на Община Ябланица за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

Основни цели:

- Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници;
- Подобряване на средата за живот и труд;
- Създаване на условия за активизиране на икономическия живот в общината при спазване на установените норми за вредни вещества в атмосферата.

Подцели:

- Намаляване разходите на енергия в обекти и сгради, финансирани от общинския бюджет чрез внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки и усъвършенстване на организацията на поддръжка и контрол на енергийните съоръжения;
- Подобряване качеството на енергийните услуги;
- Достигане на нормативните изисквания за осветеност в учебни, детски, социални заведения, улици, пешеходни зони и други;
- Създаване на система за събиране на информация за енергопотреблението на общинските обекти и изготвяне на точни анализи и прогнози;
- Изготвяне на проекти за финансиране от Програмите на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на образованието, младежта и науката, Програма за развитие на селските райони, Фонд «Козлодуй» и други за внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки.

НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

- Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);
- Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ);
- Закон за енергетиката (ЗЕ);
- Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);

- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- Закон за горите;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- Закон за водите;
- Закон за рибарство и аквакултурите;
- Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);
- Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);
- Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ);
- Наредба №РД-16-1057 от 10 декември 2009 г. за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, издаване на сертификати за енергийни характеристики и категориите сертификати;
- Наредба № РД-16-1058 от 10 декември 2009 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- Наредба № РД-16-932 от 23.10.2009 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на водогрейните котли и на климатичните инсталации по чл. 27, ал. 1 и чл. 28, ал. 1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване, поддържане и ползване на базата данни за тях;
- Наредба № РД-16-346 от 2.04.2009 г. за показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на промишлени системи, условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи;
- Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради;
- Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г.;

ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Географско положение

Община Ябланица се намира в югозападната част на Област Ловеч, Северозападен район на планиране. В географско отношение тя се вписва в Северната част на Предбалкана. Релефът е пресечен, полупланински. Преобладават тъмносиви горски, сиви горски, светлокафяви, карбонатни и алвиално-ливадни почви. В планинската част почвите са средно пясъчливи, глинести и имат уплътнен глинест хоризонт.

Област Ловеч

Община Ябланица

Климат

Районът на Община Ябланица по своите климатични фактори принадлежи към климатичния район на предбалканските припланински и нископланински части на умереноконтиненталната климатична подобласт на европейско-континенталната климатична област. Средногодишната температура е 15°C с температурни инверсии и мъгли. Средните януарски температури са между 2° и 5°C , а средните юлски температури между 16° и 20°C . Годишната сума на валежите е между 590 и 1000мм. Пролетния максимум е през месеците май-юни, а минимума – м. февруари. Снежната покривка се задържа от 4 до 5 месеца. Духат западни и северозападни ветрове, дължащи се на океански въздушни маси.

Слънчево греене

Средногодишното количество на слънчево греене за България е около 2 150 часа, а средногодишния ресурс слънчева радиация е $1\,517\text{ kWh/m}^2$. Като цяло се получава общо количество теоретически потенциал слънчева енергия, падаща върху територията на страната за една година, от порядъка на 13.103 ktоe. (Като официален източник за оценка на потенциала на слънчевата енергия са използвани резултатите от проект по програма PHARE , BG9307-03-01-L001, „Техническа и икономическа оценка на ВЕИ в България”. В основата на проекта са залежали данни от Института по метеорология и хидрология към БАН, получени от всичките 119 метеорологични станции в България за период от над 30 години).

За област Ловеч средната годишна слънчева радиация е 1280 kWh/m^2 при хоризонтална повърхност и 1465 kWh/m^2 при оптимален наклон.

За Община Ябланица средната годишна слънчева радиация може да се приеме приблизително равна на тази за Община Тетевен - 1243 kWh/m² при хоризонтална повърхност и 1406 kWh/m² при оптимален наклон, както е показано по-долу.

Вятър

Районът се намира в област с висока повторваемост на случаите с тихо време и със скорост над 1 m/s. От гледна точка на възможностите за добив на енергия от вятъра в област Ловеч, областта може схематично да се раздели на три района.

В първия район (Зона А) попадат равнинните части на областта и района на Предбалкана, където средната многогодишна скорост на вятъра като правило не превишава 2 m/s. Скоростта на вятъра през зимата (февруари, март) е най-висока, а най-ниска - през есента (септември, октомври). Добре е изразен денонощният ход на скоростта на вятъра, предвид наличието на планинско-долинна циркулация в Предбалкана.

Вторият район (Зона Б) обхваща откритите нископланински части до височина около 1000 m., където средната многогодишна скорост на вятъра се изменя от 2 до 4 m/s. Годишният максимум на скоростта е през зимата (февруари, март), а денонощният - през деня. Минималната скорост на вятъра тук е в края на лятото и началото на есента (август, септември).

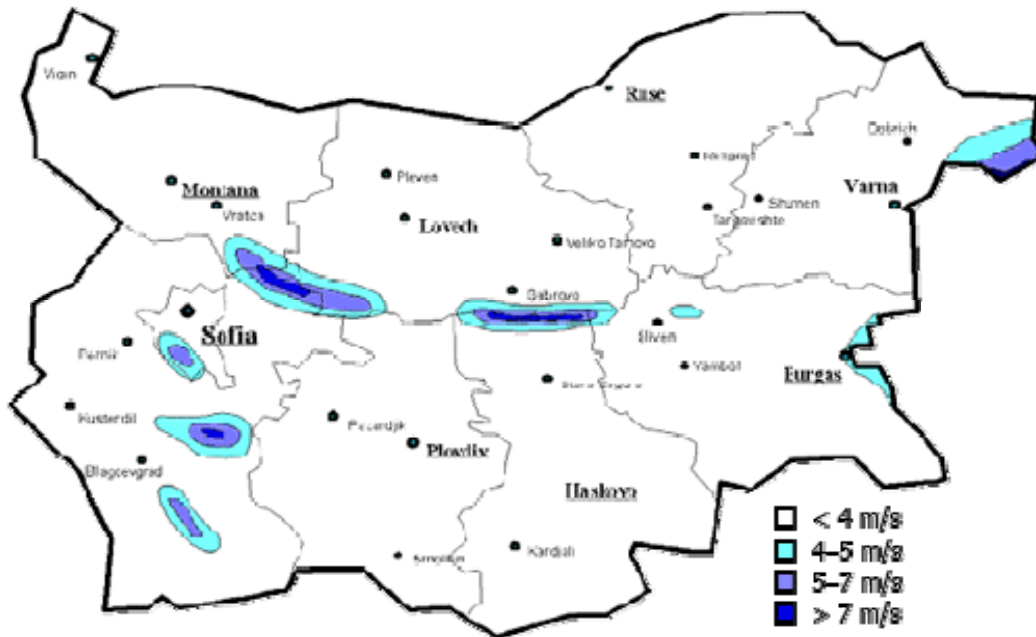
Третият район (Зона В) обединява откритите и обезлесени планински места с височина над 1000 m. Той се отличава с високи средни скорости на вятъра, значително превишаващи 4 m/s. Максимумът на скоростта тук е през зимата (февруари), а минимумът през лятото (август). Денонощният ход на скоростта се проследява добре само в преходните сезони - максимумът е през нощта, а минимумът - през деня.

На височина над 50 m над повърхността на земята ветровият потенциал е два пъти по-голям, отколкото на височина 10 m. Разпределението на максималния ветрови потенциал е свързано с режима на вятъра в съответното място. Той варира през различните сезони.

- В зона А около 60-70% от ветровия потенциал е наличен през зимата и пролетта и около 30-40% през лятото и есента;
- В зона Б съответно е 60-65% през зимата и пролетта и 35-40% през лятото и есента;
- В третата зона 65-70% от потенциала е през зимата и пролетта и около 30-35% през лятото и есента.

Продължителността на вятъра със скорост над 2 m/s през зимата и пролетта е:

- Около 2000 часа за зона А
- Около 2300- 2400 часа за зона Б
- Около 4000 часа за зона В

Част от територията на Община Ябланица се намира в зона А, а останалата част - зона Б.

Почвени и минерални ресурси

За развитието на земеделието в Община Ябланица от особено голямо значение е почвеното богатство. Почвите на територията на Община Ябланица са разнообразни. За старопланинската част са характерни типични кафяви горски, тъмносиви и сиви горски, както и планинско-ливадни почви. По долините на реките са разпространени алувиално-ливадни почви. Почти всички са плодородни и подходящи за отглеждане на различни земеделски култури.

Водни ресурси

През територията на община Ябланица преминават реките Ябланска, Златна Панега, няколко местни реки и притоци. Изградени са 9 микроязовира с площ от 570 дка. С най-голямо стопанско значение е изворът „Глава Златна Панега“.

На територията на община Ябланица се намира най-големият карстов извор в страната - Глава Панега, с дебит около 4600 l/s.

По отношение на природните залежи на територията на община Ябланица има ограничени подземни природни богатства – варовик, мрамор и др.

Флора и фауна

Голямото различие в надморските височини предопределя разнообразието в растителния и животинския свят в Община Ябланица. По-важни представители на фауната, които обитават територията и имат пряко или косвено значение за ловностопанската дейност, са сърна, дива свиня, заек, катерица, вълк, чакал, лисица, златка, белка, черен пор, язовец, видра - от клас бозайници; фазан, яребица, гривяк, гургулица, голям ястреб, късопръст ястреб, обикновен мишелов, белоопашат мишелов, сокол скитник, керкенец (обикновена ветрушка), бухал, горска улулица, горска ушата сова, кукумявка - от клас птици.

Към бозайниците спадат прилепите, включително и редкият вид дългопръст нощник.

Общото заключение е, че уникалната и много разнообразна фауна, е една предпоставка за предлагане на определени местности от района като защитени територии.

В района се срещат представители на разредите пойни, кълвачови, синявицови и други, предимно защитени видове птици, без ловностопанско значение.

Поради наличието на много карстови терени богатството на влечуги е изключително. Тук са едни от големите популации в страната на двата вида сухоземни костенурки. Срещат се ивичестият гущер, зеления гущер, слепок, водните змии, големия стрелец, смокът мишкар и др.

Горски фонд

Община Ябланица се отличава със значително растително разнообразие. В района на Предбалкана преобладават широколистни едновидови и смесени гори от бук и дъб. В равнинната част на областта се срещат чинари, обикновен американски ясен, липи, гледичия, черница, бяла акация, конски кестен, бряст, обикновен орех, характерни храстови съобщества на люляк, драка, трънка, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, синфорикарпус и др.

Общинския горски фонд заема 3235,932 дка от територията на община Ябланица

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ

Приоритетите на община Ябланица за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници са в съответствие със стратегическите цели и политиката за развитие на общината – постигане на конкурентоспособна, динамична и рентабилна местна икономика, подобряване стандарта на живот на населението, намаляване на емисиите на парникови газове като елементи от политиката по устойчиво енергийно развитие.

Изпълнението на мерките в Краткосрочната програма по ВЕИ се съчетава с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите - общинска собственост. При обновяването на общинските сгради, освен мерки по подобряване на термичната изолация на сградите, е необходимо да се реализират и мерките за въвеждане на термични слънчеви колектори и заместване на съществуващите схеми за отопление с такива, базирани на ВЕИ.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ

Слънчева енергия

Слънчевата радиация, преобразувана в топлина чрез конвенционални термични слънчеви колектори, може да се насочи приоритетно към производство на гореща вода през късната пролет, лятото и ранната есен. Въпреки че съществуват слънчеви термични системи, които могат да работят целогодишно, в момента икономически ефективното им приложение изисква по-дълъг срок на откупуване.

Краткосрочната Програма по насърчаване използването на ВЕИ за следващия тригодишен период (в частта въвеждаща използването на термични слънчеви колектори) включва общински сгради, потребяващи електроенергия или течни горива за производство на битова гореща вода.

Изпълнението на мерките в Програмата по насърчаване използването на ВЕИ, въвеждаща термични слънчеви колектори, при наличие на финансова възможност се съчетава с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите - общинска собственост (вкл. сградата на Спортната зала в гр. Ябланица).

Вятърна енергия

Масовото приложение на вятърната енергия като енергиен източник започва през 80-те години в Калифорния, САЩ. След 1988 г. тази технология навлезе и на енергийния пазар в Западна и Централна Европа.

В България вятърната енергетика има незначителен принос в брутното производство на електроенергия. През 2001 г. от вятърна енергия са произведени 35 MWhe (3 ktoe), през 2003 г. - 63 MWh (5.4 ktoe), а през 2004 г. - 707 MWh (60.8 ktoe). Това показва, че развитието на вятърната енергетика в България се ускорява. На територията на страната са обособени четири зони с различен ветрови потенциал, но само две от зоните представляват интерес за индустриално преобразуване на вятърната енергия в електроенергия: 5-7 m/s и >7 m/s.

Тези зони са с обща площ около 1 430 km², където средногодишната скорост на вятъра е около и над 6 m/s. Тази стойност е границата за икономическа целесъобразност на проектите за вятърна енергия. Следователно енергийният потенциал на вятъра в България не е голям. Бъдещото развитие в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра зависи от прилагането на нови технически решения.

След извършен анализ на техническия потенциал на вятърната енергия е установено, че единствено зоните със средногодишна скорост на вятъра над 4 m/s имат значение за промишленото производство на електрическа енергия. Това са само 3,3% от общата площ на страната (нос Калиакра, нос Емине и билото на Стара Планина). Трябва да се отбележи обаче, че развитието на технологиите през последните години дава възможност да се използват мощности при скорости на вятъра 3.0 – 3.5 m/s.

Както е видно от актуалната карта на ветровия потенциал в България, показана по-горе, Община Ябланица попада в зона на нисък ветроенергиен потенциал, но в южните части на общината ветровият потенциал е значителен.

Предвид тези обстоятелства е възможно в бъдещ период да се направят предпроектни проучвания на възможностите за построяване на Ветроенергиен комплекс в границите на общината. Положителните страни на идеята са: добрите комуникационни възможности (в близост до автомагистрала „Хемус“), добрия ветроенергиен потенциал, наличие на свободни човешки ресурси и др.

Отрицателните страни на идеята са: неблагоприятна промяна на законодателството за производство на енергия от ВЕИ, липса на инвестиционен интерес и др.

Водна енергия

Водостопанската система на община Ябланица е представена от дейностите по водоснабдяване и канализация, както и дейността по използване и стопанисване на водохващания. В Община Ябланица няма изградена пречиствателна станция за питейни води. Съществуващите водни запаси осигуряват нормално водопотребление за битови и производствени нужди. Водоснабдени са всички населени места в общината.

Водоснабдяването на селищата от община Ябланица се осъществява от:

- Водоснабдителна група “Златна Панега-Западен клон“ - обхваща селата Златна Панега, Добревци, Дъбравата, Орешене и Батулци;
- Водоснабдителна група “Гложене“, чрез помпена станция “Видрите“ – обхваща гр.Ябланица, с. Брестница, с. Малък извор.
- Местни водоизточници – с. Добревци, с. Батулци, с. Дъбравата, с. Орешене, и с. Голяма Брестница, с. Малък извор.

В последните години общината водоснабди всички махали и квартали. Последните обекти са: махала “Борьов дол“, махала “Дървена кошара“, махала “Голяма гора“, махала “Братевец“, махала „Нановица“. След изграждането им същите се стопанисват и експлоатират от “ВиК” АД – гр. Ловеч.

До настоящият момент към различни финансиращи програми са изпълнени проекти за реконструкция на външна и вътрешна водопроводна мрежа в селата Орешене, Брестница, Добревци, Батулци и Ябланица с обща дължина над 17500 л.м. водопровод, като със средства от общинския бюджет са изпълнени над 3000 линейни метра.

За периода 2010-2011г. са подменени допълнително над 5000 линейни метра.

Канализационна мрежа е изградена на 65 %. Тя обаче не е в общ колектор, а се зауства в р. “Ябланска“ директно или чрез септични ями и попивни кладенци, което води до замърсяване на подземните води.

Изпълнява се проект за изграждане на Пречиствателна станция за отпадни води с довеждащ колектор с дължина 4200м., който ще бъде изграден по коритото на р. Ябланска.

Канализационна мрежа не е изградена в селата на община Ябланица, които попадат в групата на населените места с под 2000 жители.

На територията на община Ябланица се намира най-големият карстов извор в страната - Глава Панега, с дебит около 4600 l/s. Енергийният потенциал на извора е значителен, но все още не съществува концепция за използването му.

На територията на община Ябланица няма изградени ВЕЦ. Поради непостоянният дебит на високопланинските реки енергийният им потенциал е нисък. На настоящия етап не се предвижда използването на енергията на водата.

Геотермална енергия

На територията на община Ябланица няма термални извори, но съществува възможност да се използва енергията на повърхностните земни слоеве (на дълбочина до 100 m.). Идеята е да се използва повърхностният земен слой като топлинен източник, осигуряващ работата на термпомпен агрегат. Използването на енергията на Земята е изключително перспективно поради константните характеристики на повърхностните земни слоеве. В Община Ябланица ще бъдат направени проучвания на възможностите за използване на тази геотермална енергия.

Енергия от биомаса

В Република България съществува значителен неизползван потенциал на биомасата. Основните източници на биомаса са дървесната биомаса, твърдите селскостопански отпадъци, отпадъците от животновъдството, твърдите битови отпадъци, сметищния газ и газът от пречиствателни инсталации за отпадни води.

За Община Ябланица от значение са дървесната биомаса, твърдите селскостопански отпадъци и твърдите битови отпадъци.

Неизползваните отпадъци от дърводобива и малоценната дървесина, която сега се губи без да се използва могат да бъдат усвоени само след раздробяване на трески или преработване в дървесни брикети или пелети след пресоване и изсушаване. Производството на трески има значително по-ниски разходи от производството на брикети и пелети, при което се изисква предварително подсушаване на дървесината и е необходима енергия за пресоване.

Увеличаването на използването на биомаса за енергийни цели ще доведе до икономия на електроенергия и скъпи вносни горива и води до намаляване на енергийната зависимост.

С оглед на статистическата информация е нужно допълнително задълбочаване на анализа и изграждане на цялостна стратегия за ефективно използване на отпадна биомаса на територията на област Ловеч и в частност Община Ябланица. Сламата е само част от органичната маса, която се генерира всяка година от различните селскостопански дейности в областта. Могат да бъдат разграничени следните групи суровини:

- Дървен материал от планова сеч, както и отпаден дървен материал от дейността на местни фирми от дърводобива и дървопреработването;
- Слама и отпадък от отглеждането на зърнени култури;
- Отпадна дървесина от овощарството;
- Лозови пръчки;
- Биомаса от животновъдство;
- Създаване на енергийни насаждения.

Основните технологии за оползотворяване на биомасата са пряко изгаряне, анаеробно асимилиране, пиролиза, газификация (нискотемпературна и високотемпературна) и ферментация.

Особено перспективен е методът на "АНТ Pyrogas" за преработка на суровината в газ с двойна активна огнева зона. Методът се реализира в ко-генерационна уредба (комбиниран добив на електрическа и топлинна енергия).

Предимствата на този метод спрямо алтернативните технологии за добив на газ са:

- Методът е базиран върху близо 100 годишния опит на производителя на автомобилни двигатели "Deutz", специално за безкатранна експлоатация;
- Инсталациите и конструктивните елементи са изпробвани и с доказан експлоатационен срок на годност – от 30 до 40 години;
- Параметрите на технологичните процеси като скорост на изтичане, температурни нива, време на задържане и реакция са изпитани и гарантирани;
- Системата позволява както променлив, така и константен режим на работа;
- Разширена е областта на приложение на проблематичните материали, вложени в инсталацията (метод, патентован в САЩ и ЕС);
- Възможност за 100% изгаряне вследствие наличието на втора долна зона на газообразуване;
- Възможност за нагаждане за работа към различни горивни материали, благодарение на втората долна зона на газообразуване.

Община Ябланица може да бъде инициатор в изграждането на предприятие за преработка на биомаса, получена в общините на област Ловеч, както и съседните ѝ общини.

Полезни изкопаеми

Територията на общината не е изследвана по отношение на полезните изкопаеми. Разработени са находища на мергел и варовик в с. Брестница, Златна Панега, Добревци, на сив мрамор и на скални варовикови материали в района на махали „Габровица” и „Нановица” гр. Ябланица

ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ (НПДЕВИ)

Административни мерки:

- Осигуряване на участие в обучение по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация, работещи в областта на енергийната ефективност.
- Съобразяване на общите и подробните градоустройствени планове за населените места в общината с възможностите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Минимизиране на административните ограничения пред инициативите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Подпомагане реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници.
- Намаляване на разходите за улично осветление.
- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови.
- Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради.
- Изграждане и експлоатация на системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.
- Стимулиране производството на енергия от биомаса.
- Финализиране подмяната на уличното и обществено осветление с енергоспестяващи тела.
- Провеждане на информационни кампании и обучение на населението за мерките за подпомагане и използване на енергията от възобновяеми източници

На територията на община Ябланица се реализират проекти за въвеждане на енергоспестяващи мерки в общински сгради.

Технически мерки:

- Стимулиране изграждането на енергийни обекти за производство на енергия от ВЕИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост и/или такива със смесен режим на собственост.
- Изграждане на системи за улично осветление в населените места с използване на енергия от възобновяеми източници, като алтернатива на съществуващото улично осветление.
- Търсене на резерви за улично осветление от ВЕИ на съществуващи паркове и градини на територията на община Ябланица.
- Стимулиране на частни инвеститори за производство на енергия чрез използване на биомаса от селското стопанство по сектори – земеделие и животновъдство.

Мерките, заложи в Програмата на община Ябланица за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници, ще се съчетават с мерките, заложи в Националната Програма.

ИЗТОЧНИЦИ И СХЕМИ НА ФИНАНСИРАНЕ:

При провеждането на предвидените мерки ще се прилагат подходите:

„Отгоре–надолу” – Анализ на съществуващата законова рамка за формиране на общинския бюджет, както и на тенденциите в нейното развитие. При този подход се извършат следните действия:

- Прогнозиране на общинския бюджет за периода на действие на програмата;
- Преглед на очакванията за промени в националната и общинската данъчна политика и въздействието им върху приходите на общината и проучване на очакванията за извънбюджетни приходи на общината;
- Използване на специализирани източници като Оперативни програми, Кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР), Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), Международен фонд „Козлодуй”, Договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори или финансиране от трета страна).

„Отдолу–нагоре” – Комплексни оценки на възможностите на общината да осигури индивидуален праг на финансовите си средства (примерно: жител на общината, ученик в училище и т.н.) или публично-частно партньорство.

Основни източници на възможно финансиране са:

- Държавни субсидии – Републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересованите лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично частно партньорство;
- Финансиране по Оперативни програми;
- Финансови схеми по Национални и Европейски програми;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

ПРОЕКТИ

Предложение за реализация на проекти в Община Ябланица:

№	Проект	Цел	Финансиране
---	--------	-----	-------------

1.	Внедряване мерки за енергийна ефективност в сградата на Общинска администрация – гр. Ябланица	Внедряване на мерки за енергийна ефективност и намаляване енергопотреблението на сградата.	Оперативна програма
2.	Внедряване мерки за енергийна ефективност в сградата на ОУ „Хр. Ботев” – с. Брестница	Внедряване на мерки за енергийна ефективност и намаляване енергопотреблението на сградата на ОУ „Хр. Ботев” – с. Брестница.	Оперативна програма
3.	Подобряване на образователната инфраструктура в община Ябланица чрез обследване и сертифициране на сгради, общинска собственост и въвеждане на мерки за енергийна ефективност	Обследване, сертифициране и внедряване на мерки за енергийна ефективност и намаляване енергопотреблението на сградите на ОУ „В. Левски” – с. Орешене, читалище „Христо Ботев” – с. Златна Панега, ОДЗ „Райна Княгина” – гр. Ябланица, филиали в с. Брестница и с. Златна Панега.	МРРБ, Оперативна програма „Регионално развитие”
4.	Подобряване на административната инфраструктура в община Ябланица	Обследване и сертифициране административните сгради на кметствата в с. Златна Панега, с. Брестница, с. Голяма Брестница, с. Орешене, с. Малък извор и с. Дъбравата	Оперативна програма
5.	Създаване на депо за събиране, съхранение и преработка на биомаса в община Ябланица	Оползотворяване на енергийния потенциал на биомасата, добивана в област Ловеч и съседните ѝ общини	Оперативна програма
6.	Изграждане на соларни инсталации за подгряване на вода за битови нужди на общински сгради с целогодишно използване		Оперативна програма

Реализирани проекти в Община Ябланица:

№	Проект	Цел	Финансиране
1	„Ремонт сградата на читалище „Наука” гр. Ябланица”	- Подобряване условията на живот в селските райони; - Подобряване достъпа на населението на селските райони до културни, обществени и свързани със свободното време услуги; - Създаване на ефективна културна инфраструктура на територията на община Ябланица, отговаряща на нуждите на населението	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони “Европа

		<p>за развитие на културно – просветни дейности;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновяване и модернизиране на културната инфраструктура в град Ябланица – читалище „Наука“; - Подобряване качеството на основните културни и обществени дейности в населеното място чрез създаване на условия за целогодишно използване на читалище „Наука“; - Осигуряване на достъп до съвременни средства на комуникация и оборудване в културната сфера; - Осигуряване на равен достъп до културни услуги на хора с двигателни увреждания, чрез изглаждане на рампа и приспособяване на сградата; - Намаляване на миграцията към по-големите населени места; - Подобряване облика на град Ябланица. 	инвестира в селските райони
2	Проект „Ремонт сградата „Културен дом” с. Брестница”	<ul style="list-style-type: none"> - Подобряване условията на живот в селските райони; - Подобряване достъпа на населението на селските райони до културни, обществени и свързани със свободното време услуги; - Създаване на ефективна културна инфраструктура на територията на община Ябланица, отговаряща на нуждите на населението за развитие на културно – просветни дейности; - Обновяване и модернизиране на културната инфраструктура в с. Брестница – културен дом „Иван Данов” /читалище/; - Подобряване качеството на основните културни и обществени дейности в населеното място чрез създаване на условия за целогодишно използване на сградата на културния дом; - Осигуряване на достъп до съвременни средства на комуникация и оборудване в културната сфера; - Осигуряване на равен достъп до културни услуги на хора с двигателни увреждания, чрез изглаждане на рампа и приспособяване на сградата; - Повишаване качеството на живот и достъп до повече културни и обществени услуги на жителите на с. Брестница; - Намаляване на миграцията към по-големите населени места; - Подобряване облика на село Брестница. 	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони “Европа инвестира в селските райони”
3	„Ремонт сградата на читалище	<ul style="list-style-type: none"> - Подобряване условията на живот в селските райони; - Подобряване достъпа на населението на 	Европейски земеделски фонд за

	„Пробуда” с.Добревци”	<p>селските райони до културни, обществени и свързани със свободното време услуги;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Създаване на ефективна културна инфраструктура на територията на община Ябланица, отговаряща на нуждите на населението за развитие на културно – просветни дейности; - Обновяване и модернизиране на културната инфраструктура в с. Добревци – читалище „Пробуда”; - Подобряване качеството на основните културни и обществени дейности в населеното място чрез създаване на условия за целогодишно използване на читалище „Пробуда”; - Осигуряване на достъп до съвременни средства на комуникация и оборудване в културната сфера; - Осигуряване на равен достъп до културни услуги на хора с двигателни увреждания, чрез изглаждане на рампа и приспособяване на сградата; - Повишаване качеството на живот и достъп до повече културни и обществени услуги на жителите на с. Добревци; - Намаляване на миграцията към по-големите населени места; - Подобряване облика на село Добревци. 	развитие на селските райони “Европа инвестира в селските райони”
4	Рехабилитация и доизграждане на канализационната и водопреносна мрежа и пречистване водите на гр. Ябланица – I-ви етап – изграждане на пречиствателна станция за отпадни води с довеждащ колектор”	<ul style="list-style-type: none"> - Подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда в града, така и развитие на екологичната инфраструктура и осигуряване на подкрепа за балансирано териториално развитие; - Подобряване качеството на живот на населението в град Ябланица, увеличаване привлекателността на околната природа и повишаване на възможностите за инвестиции в района; - Опазване и подобряване състоянието на водите, както и ще се помогне в голяма степен за опазване на биологичното разнообразие и защита на природата в града и околностите му; - Увеличаване процента на населението на град Ябланица, свързано към пречиствателна станция за отпадни води и броя на населението, включено към канализационната мрежа до 100%; - Повишаване на възможностите за инвестиции в региона и града, като по този начин ще се подпомогне постигането на стратегическите цели 	Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”

		на Националната стратегическа реферетна рамка за град Ябланица – туристически център и създаване на възможности за регионално развитие на икономиката.	
5	„Благоустрояване на улична мрежа гр. Ябланица”	<ul style="list-style-type: none"> - Повишаване качеството на живот в гр. Ябланица и потенциала за икономическо развитие, посредством рехабилитация на благоустрояване на уличната мрежа – улични и тротоарни настилки; - Обновяване на основната улична мрежа ползвана от жителите на града – тротоарни и улични настилки; - Създаване на подходящи условия за нормален достъп на местното население до сградите на основните институции предоставящи обществени и здравни услуги на населеното място; - Подобряване безопасността на уличната мрежа и намаляване броя на пътнотранспортни произшествия в общинският център гр. Ябланица чрез подобряване експлоатационните характеристики на уличната настилка на основните улици; - Ограничаване процеса на обезлюдяване, посредством обновяване на надземната инфраструктура на цялото населено място; - Повишаване потенциала на града за развитие на туризъм и привличане на инвестиции, посредством подобряване цялостния физически облик на населеното място. 	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони “Европа инвестира в селските райони”
6	"Създаване на условия за спорт, отдих и осмисляне свободното време на жителите и гостите на община Ябланица"		Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони “Европа инвестира в селските райони”

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА ОТ РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ

Наблюдението и отчитането (пред областния управител и Изпълнителния директор на АУЕР) на общинските програми се извършва от общинските съвети, които определят достигнатите нива на потребление на енергия от възобновяеми източници на територията на общината, вследствие изпълнението на Програмата.

За успешния мониторинг на програмите е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатите резултати, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (чл. 8, ал. 2 от Наредба № РД–16-558 от 08.05.2012 година).

Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Програмата на община Ябланица за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници на територията на общината трябва да е в пряка връзка с Плана по енергийна ефективност.

Очакваните резултати от изпълнението на Програмата са:

- Намаляване на потреблението на енергия от конвенционални горива и енергия на територията на общината;
- Повишаване сигурността на енергийните доставки;
- Повишаване на трудовата заетост на територията на общината;
- Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- Повишаване на благосъстоянието и намаляването на риска за здравето на населението.

Настоящата Програма за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници на територията на общината е динамичен и отворен документ, който може периодично да се допълва, с решение на Общински съвет, съобразно настъпили промени в приоритетите на Община Ябланица